Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	P. Knoester	**Datum**	7 mei 2025
Doorkiesnummer	p.knoester@utrecht.nl	**Kenmerk**	30248108
Type brief	afdoeningsbrief	**Onderwerp**	Toekomstscenario's UW
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Werk en Inkomen/ Financiën

Geachte leden van de raad,

We werken vanuit de beleidsnota Werk en re-integratie aan duurzaam werk voor Utrechters en aan het creëren van kansen voor Utrechters om zich te ontwikkelen richting de arbeidsmarkt. UW is daarbij een belangrijke partner. UW biedt werk aan mensen die (nog) niet aan de slag kunnen op de reguliere arbeidsmarkt en voert hiermee de wettelijke taak uit om te zorgen voor werk voor inwoners met een Wsw-indicatie en voor beschut werk. Daarnaast werken er bij UW inwoners vanuit de banenafspraak op een ontwikkelbaan. Het is evident dat we de diensten van UW, in welke vorm dan ook, blijven aanbieden.

In de raadsvergadering van 29 februari 2024 hebben wij toegezegd een onderzoek te doen naar een duurzame infrastructuur van UW en u verschillende toekomstscenario's voor te leggen (M2024/102). Daarnaast hebben wij u toegezegd een vergelijkend onderzoek te doen naar de financiële status van UW en van sociaal ontwikkelbedrijven in andere gemeenten (M2024/100). Met deze brief beantwoorden wij deze toezeggingen. Tenslotte informeren wij u in deze brief over de aanvullende subsidie 2025.

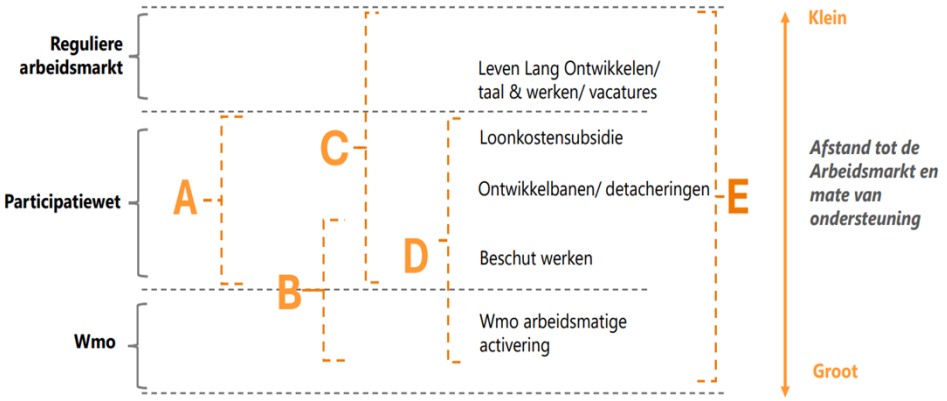
Toekomstscenario's UW
We hebben aan het adviesbureau De Galan Groep gevraagd toekomstscenario's voor UW uit te werken. Dit bureau heeft UW ook ondersteund bij het concretiseren van het herstelplan, waarover wij u op 3 juni 2024 hebben geïnformeerd. Het herstelplan voorziet in het op korte termijn weer in control komen van UW. De toekomstscenario's gaan in op de herpositionering op langere termijn.
De Galan Groep heeft verschillende gemeenten geïnterviewd en geconstateerd dat er geen vergelijking kan worden gemaakt met betrekking tot de financiële situatie, omdat elke gemeente het sociaal ontwikkelbedrijf anders invult. Hierbij kunt u onder andere denken aan de schaal, type dienstverlening, de governance en hoe de begroting is opgebouwd.

In het rapport zijn vijf toekomstscenario's beschreven, die ook globaal zijn doorgerekend. Bij de doorrekeningen is onderzocht wat het effect is van de minimale inzet van loonkostensubsidie en van de maximale inzet van loonkostensubsidie, het Plus-scenario.

De scenario's zijn uitgewerkt in het bijgevoegde rapport.

A. Min of meer dezelfde activiteiten als UW nu uitvoert: doelgroep Wsw, beschut werk en ontwikkelbanen
B. Richten op beschut werk (Participatiewet) en arbeidsmatige activering (Wmo bekostigd)
C. Integraal: alle doelgroepen uit de Participatiewet vanuit één organisatie bedienen. Geen arbeidsmatige activering.
D. Scenario A en B gecombineerd
E. Scenario C, inclusief arbeidsmatige activering (AA) (Wmo bekostigd)

In de onderstaande figuur vindt u een overzicht van de verschillende scenario's:

-+

Conclusies van het onderzoek

- Scenario C-Plus en E-Plus geven de meeste positieve effecten. Alle doelgroepen die onder de Participatiewet vallen worden vanuit één organisatie bediend en UW wordt ingevlochten bij Werk en Inkomen. De Plus op deze scenario's houdt in dat de inzet van de loonkostensubsidie wordt verhoogd. De financiële doorrekeningen laten zien dat het verschil tussen deze scenario's zeer beperkt is. Om de grootste efficiencywinst te behalen zijn stuurbaarheid en schaalbaarheid het belangrijkst. Dat is het beste te realiseren door een integrale uitvoering. Een integrale uitvoering veronderstelt een invlechting van UW bij WenI. Het veronderstelt ook dat we de dienstverlening aan inwoners die (nog) niet aan de slag komen op de reguliere arbeidsmarkt, blijven continueren. Zorgvuldig omgaan met de medewerkers heeft voor ons de hoogste prioriteit. Daar hoort ook bij dat we hen snel duidelijkheid willen geven over de toekomst van UW.
- De grootste besparing wordt behaald door het verhogen van de inzet van loonkostensubsidie. De financiële doorrekeningen laten zien dat de Plus-scenario's onderling niet veel van elkaar verschillen. De loonkostensubsidie wordt namelijk in zijn geheel vergoed door het rijk en we besparen daarmee uitkeringslasten.
- In de doorrekeningen is zichtbaar dat er een tekort blijft op het totaalresultaat van UW (exclusief besparing gemeente), ongeacht voor welk scenario wordt gekozen en ongeacht de optimalisering van de bedrijfsvoering, waarmee UW in het herstelplan aan de slag is. Dit komt doordat het rijk minder subsidie verstrekt met de afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de groei van de Participatiewet-doelgroep. Dit speelt landelijk ook bij andere sociaal ontwikkelbedrijven en dit betreft een autonome ontwikkeling.

Invlechting UW bij WenI als stip op de horizon

Op basis van bovenstaande bevindingen gaan we een businesscase uitwerken voor scenario C-Plus en E-Plus, waarmee we de invlechting van UW bij WenI als stip op de horizon te zetten. Onder invlechting verstaan we het laten samensmelten van deze twee organisaties.

We kunnen nog geen keuze maken tussen scenario C-Plus of E-Plus. Scenario E-Plus gaat namelijk in op het inbesteden van de Arbeidsmatige Activering, een onderdeel van de aanvullende zorg. Dit houdt in dat we de opdracht voor Arbeidsmatig Activering zouden vergeven aan onze eigen organisatie. De aanvullende zorg wordt opnieuw aanbesteed, de nota van uitgangspunten heeft u onlangs ontvangen. We werken de komende periode uit hoe we de aanvullende zorg vanaf 1 januari 2027 willen vormgeven. Daarbij verkennen we specifiek voor activering en dagactiviteiten of de uitvoering het beste past binnen de specialistische begeleiding Wmo of dat die gedeeltelijk of geheel past binnen de sociale basis, basiszorg of bij het sociaal ontwikkelbedrijf.

Daarnaast zien we ook dat de Plus-scenario's onderling niet veel van elkaar verschillen. Wij vragen ons af of de forse investering die een invlechting met bijbehorende organisatieverandering van UW opweegt tegen de positieve effecten van een invlechting.

We willen een beter beeld krijgen van de effecten van de invlechting op UW en de gemeente en onze dienstverlening aan inwoners. We hebben behoefte aan een nauwkeuriger duiding van de aannames, die ten grondslag liggen aan het rapport, in relatie tot de Utrechtse werkelijkheid.
Daarom hebben we aan een adviesbureau gevraagd om een offerte op te stellen voor het maken van een businesscase voor scenario C-Plus en E-Plus. De businesscase wordt eind van het jaar opgeleverd, op basis van de uitkomsten verwachten wij u een voorstel te kunnen aanbieden voor de definitieve keuze.

Ongeacht de toekomstige situatie zetten we nu al in op het versterken van de inzet van loonkostensubsidie en het verbeteren van de ketensamenwerking met UW in de instroom, de doorstroom en de uitstroom. Dit is het A-Plus-scenario.

Aanvullende subsidie 2025

In onze raadsbrief van 4 maart 2025 hebben wij u op de hoogte gebracht dat we in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van UW Holding B.V. op 11 december 2024 de begroting voor 2025 hebben vastgesteld als werkbegroting. Daarbij zijn aannames gedaan over het verwachte resultaat 2024 en de verwachte extra Rijksbudgetten 2025 welke bij de meicirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd gaan worden. In de AvA van 14 maart 2025 zijn de jaarcijfers over 2024 vastgesteld. UW verwacht op dit moment een tekort van 1,5 miljoen euro in 2025. We betrekken dit tekort bij de integrale afweging Voorjaarsnota 2025. We zien enerzijds de tekorten op korte termijn afnemen als gevolg van betere sturing. Anderzijds zien we de tekorten op lange termijn (weer) toenemen als gevolg van autonome ontwikkelingen (uitstroom Wsw).

We organiseren een technische sessie waarin de stellers het adviesrapport toelichten en u uw inhoudelijke vragen kunt stellen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,